

JUSTIČNÍ AKADEMIE

www.jacz.cz

Možnosti a limity opatrovnického soudnictví

Jana Zapletalová Kolářková

29. listopadu 2016, Praha

Obsah prezentace

- Představení Justiční akademie + několik slov o vzdělávání opatrovnických soudců
- Zavádění změn v soudním obvodu Nový Jičín
- Plány do budoucna
- Praktické tipy jak zlepšit spolupráci s opatrovnickými soudkyněmi/soudci

JUSTIČNÍ AKADEMIE

www.jacz.cz

Justiční akademie

- Vznikla v roce 2002 a je centrální vzdělávací institucí pro resort justice
- Školí soudce, státní zástupce, čekatele, management soudů a státních zastupitelství, střední odborný personál soudů a SZ, další zaměstnance justice
- Sídlo JA je v Kroměříži
- Ročně JA uspořádá cca 700 až 800 vzdělávacích akcí

JUSTIČNÍ AKADEMIE

www.jacz.cz

Vzdělávání opatrovnických soudců

- Do přijetí nového občanského zákoníku (1.1.2014) minoritní agenda, pro soudce se organizoval 1 velký seminář ročně
- S přijetím NOZ se situace dramaticky změnila, úprava několikanásobná, nové typy řízení, nový procesní předpis
- Rapidní zvýšení nápadu v souvislosti s přezkumy svéprávností (80:15:5)

JUSTIČNÍ AKADEMIE

www.jacz.cz

Vzdělávání opatrovnických soudců II.

- Neoblíbená agenda, „za trest“, nejdou mu jiné agendy, dáme ho na „opatro“
- Výrazně feminizovaná agenda x mužský management soudů
- Málo prostředků, přehlížená agenda, bez pomocného personálu (VSÚ, asistenti soudů)
- ALE! Trend ke změně!

Vzdělávání opatrovnických soudců III.

- Vytvoření samostatného plánu vzdělávání pro opatrovnické soudce
- Změna lektorského týmu – tendence k multidisciplinárnímu přístupu ke vzdělání (soudci, psychologové, sociální pracovníci, mediátoři..)
- Zaměření na lepší participaci dítěte

JUSTIČNÍ AKADEMIE

www.jacz.cz

Nový Jičín – inkubátor změn v opatrovnickém soudnictví

- Projekt interdisciplinární spolupráce při rozhodování o dětech v obvodu Okresního soudu v Novém Jičíně – inspirováno Cochemskou praxí

→ Vize projektu:

Přechod od autoritativního rozhodování o dětech k procesu, při němž zúčastněné instituce ve vzájemné spolupráci vedou rodiče k převzetí odpovědnosti za budoucí život a perspektivu dítěte.

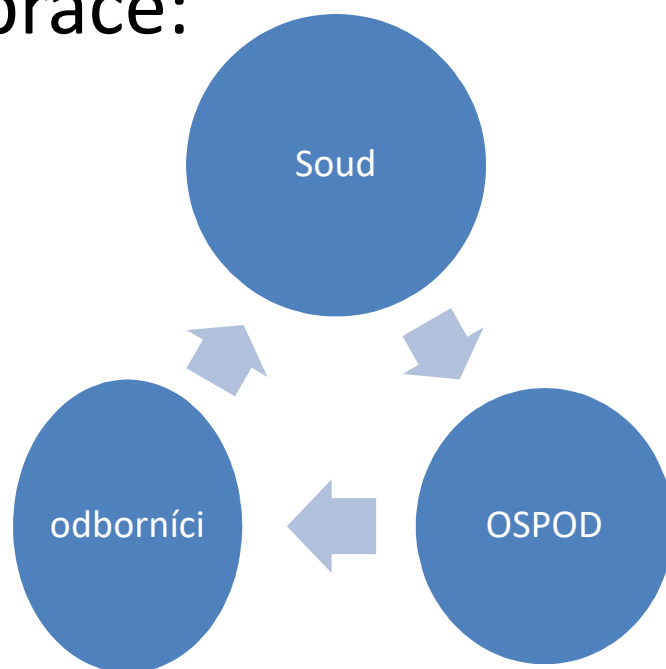

JUSTIČNÍ AKADEMIE

www.jacz.cz

Nový Jičín – inkubátor změn

- Tři pilíře interdisciplinární spolupráce:

JUSTIČNÍ AKADEMIE

www.jacz.cz

Nový Jičín - cíle

- Spory rodičů ve věcech péče o nezletilé dítě, výživy nezletilého dítěte a styku s nezletilým končí primárně uzavřením/schválením dohody.
- Vytvoření procesního modelu spolupráce zúčastněných institucí při řešení rodičovských sporů a zefektivnění komunikace mezi zúčastněnými institucemi.
- Snížení počtu soudních řízení ve věcech péče o nezletilé dítě, výživy nezletilého dítěte a styku s nezletilým a zkrácení délky těchto soudních řízení.

JUSTIČNÍ AKADEMIE

www.jacz.cz

Nový Jičín – řídicí skupina

- Členové – soudci, zástupci OSPOD, odborníci poskytující služby rodinám a dětem, zástupci MSK, JA, MPSV; stálí hosté – advokáti, kteří projevili zájem a VÚPSV.
- Setkání 1x měsíčně.
- Náplň práce – formulování vizí, cílů a principů projektu; popis procesů, postupů a rolí jednotlivých institucí; definování požadavků na vzdělávání, sociální služby...

JUSTIČNÍ AKADEMIE

www.jacz.cz

<u>Průběh případu</u>					
	návrh - soud svolá jiný soudní rok (termín tři týdny po zahájení řízení)				
	↓				
	OSPOD kontaktuje oba rodiče a vysvětlí jim zásady a průběh řízení				
	↓				
	jiný soudní rok	→			
	↙				
	schválení dohody		nařízení prvního jednání (za tři týdny)		
			a		
			doporučení odporné pomoci		
			↓		
			odborná pomoc		
			↙		
			↘		
			žádost o odročení (pokračování pomoci)		
	první jednání	↘			
	↙				
	schválení dohody		nařízení dalšího jednání (za tři měsíce)		
			a		
			nařízení odborné péče		
			↓		
			odborná péče		
			↙		
			↘		
			žádost o odročení (pokračování pomoci)		
	další jednání	↙			
	↙				
	↘				
	schválení dohody		autoritativní rozhodnutí soudu		

Nový Jičín – role OSPOD

- Až na výjimky nesepisuje samotnému rodiči návrh pro soud.
- Vede rodiče k převzetí rodičovské odpovědnosti a uzavření dohody o péči o dítě.
- Vysvětlí rodičům při společné schůzce principy a proces rozhodování o dítěti.
- Spolupracuje se soudem a odborníky.
- -----
- Velké posílení prestiže pracovníků OSPOD + lepší pocit z práce

JUSTIČNÍ AKADEMIE

www.jacz.cz

Nový Jičín: expertní pomoc doporučená

- Je rodičům doporučena soudem nebo OSPOD.
- Expert se setká nejdříve samostatně s každým rodičem a následně dojde ke společnému setkání.
- Rodiče jsou vedeni k převzetí rodičovské odpovědnosti.
- Náplní je zprostředkování komunikace a odborné poradenství.
- Cílem je uzavření dohody rodičů.
- Spolupracuje se soudem a OSPOD.

JUSTIČNÍ AKADEMIE

www.jacz.cz

Nový Jičín – expertní pomoc nařízená

- Soudem nařízené mimosoudní smírčí nebo mediační jednání, rodinná terapie nebo setkání s odborníkem v oboru pedopsychologie.
- Směřuje k deeskalaci rodičovského konfliktu a k převzetí rodičovské odpovědnosti.
- Forma pomoci vyplývá z doporučení expertní pomoci doporučené.
- Spolupracuje se soudem a OSPOD.

JUSTIČNÍ AKADEMIE

www.jacz.cz

Nový Jičín – soudní znalec

- Posudek se zabývá nejen popisem a řešením stávající situace, ale je rovněž orientován do budoucnosti – akceptuje vývojové potřeby dítěte a dává doporučení rodičům k budoucímu uspořádání rodičovské péče odrážející nejlepší zájem dítěte.
- Je ustanovován výjimečně.
- Spolupracuje se soudem, OSPOD a ostatními odborníky.

JUSTIČNÍ AKADEMIE

www.jacz.cz

Nový Jičín - advokáti

- Návrh na podpis prohlášení: *Seznámil jsem se s principy vedení řízení a rozhodování Okresního soudu v Novém Jičíně ve věcech péče o nezletilé a zavazuji se, že v těchto řízeních nebudu využívat konfliktní strategie. Při sepsání návrhu na zahájení řízení se omezím na nezbytný popis skutkového stavu.*
- Návrh nebyl akceptován s odkazem na § 16 odst. 1 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii.

JUSTIČNÍ AKADEMIE

www.jacz.cz

Nový Jičín – dosavadní výsledky

Do 26.8.2016 napadlo 25 případů vhodných k interdisciplinární spolupráci.

- 23 x dohoda nebo zpětvzetí
- 1 x doručena expertní péče
- 1 x rodič se nedostavil k jinému soudnímu roku

počet dohod	dohodu navrhli sami rodiče	dohodu zprostředkoval OSPOD	dohodu zprostředkoval soud
13	4	4	5
počet zpětvzetí	zpětvzetí zprostředkoval OSPOD	zpětvzetí zprostředkoval soud	zpětvzetí učinili sami rodiče
10	6	3	1

Možnosti a výhledy do budoucna

- Snaha o rozšíření „novojičínského modelu“ do ostatních soudních obvodů
- Posílení zájmu vedení soudů o opatrovnické úseky (projekt manažerského vzdělávání)
- Projekt soudního sociálního pracovníka
- Přenesení pozornosti na tzv. rodinné právo veřejné“ (velká bolest: rozhodování o pěstounské péči)

JUSTIČNÍ AKADEMIE

www.jacz.cz

Rodinné právo veřejné

- = sociálně právní ochrana dětí
- Koncept „problem solving justice“ – justice orientovaná na řešení problému
- Nejen formální dohled soudu, ale aktivní role
- Velký problém: rozhodování o pěstounské péči

JUSTIČNÍ AKADEMIE

www.jacz.cz

Praktické tipy pro spolupráci se soudy

- Osvícené soudy: nebojte se spolupracovat v interdisciplinárních týmech, nejlepší místo pro vyjasnění si vzájemných očekávání (př. N. Jičín)
- Neosvícené soudy: motivace k zapojení soudců do komisí pro sociálně-právní ochranu dětí, obecná platforma pro sdílení informací

JUSTIČNÍ AKADEMIE

www.jacz.cz

Praktické tipy II.

- Soudce od vás chce většinou něco vědět
- Ideálně očekává zprávu o tom, co se v rodině děje, jak se který účastník k problému staví, jak se staví k dodržování pravidel
- Rozpor s vašimi pravidly o mlčenlivosti: dodržujte svoje standardy, ale pokuste se o tom včas informovat soud – soud může zapůsobit na účastníky, aby vás mlčenlivosti zprostili (formulář)

JUSTIČNÍ AKADEMIE

www.jacz.cz

Praktické tipy III.

- Nařízené využití služeb – je důležité, abyste se o tom dozvěděli!!
- Procesně není problém v tom, aby vám soud doručil usnesení o tom, že vašim klientům byla péče nařízena

Děkuji za pozornost!

- jzapletalova@jacz.cz
- Tel. 737 247 536